

*zato poslan v prevzgojni dom Radeče. Strahote sistematičnega šikaniranja domske mladostniške »elite« prestopnikov, ki jih mora prestajati glavni lik, bralca ne pustijo neprizadetega: najprej zaradi sugestivnosti prvoosebne pripovedi glavnega lika ter njegove nesentimentalne dikcije, pa tudi zato, ker Karlovšek domski vzorec »prevzgoje« mladostniških prestopnikov posredno in neposredno problematizira kot vzgojno neproduktiven koncept. Pač pa je avtorjev optimizem uprt v glavni lik, saj ga prepričljivo oblikuje tako, da fant zmore zdržati pritisk prevzgojne ustanove, na obnovljenem sodnem procesu pa dokaže svojo nedolžnost. A četudi se roman srečno razplete, so človeške rane drugačnih take, da bo Peter zaznamovan za vse življenje. Gimnazijec sporoča, da nas obkroža hudo (če že ne zlo), vendar se je še zmeraj vredno upirati.*

Slavnostna podelitev večernice je bila 11. novembra 2005 v gledališki dvorani gradu v Murski Soboti. Tudi tokrat je bila del programa zdaj že tradicionalnega srečanja slovenskih mladinskih pisateljev Oko besede, kjer je zamisel o literarni nagradi za mladinsko književnost nastala in dobila ime. Pokrovitelj nagrade je od vsega začetka Časopisno-založniško podjetje Večer.

Objavljamo intervjuje z nominiranci (po abecednem redu priimkov), ki jih je – tudi že tradicionalno – v tednu pred razglasitvijo nagrajenca dnevno objavljala časopis Večer.

Prispevke s simpozija **Barve pokrajin in ulic**, ki ga je revija *Otrok in knjiga* pripravila v okviru letošnjega 10. srečanja Oko besede, bomo objavili v naslednji številki.

### **Franjo Frančič NAMESTO INTERVJUJA**

V devetih letih podeljevanja večernice se še ni zgodilo, da Večer s kakšnim od nominirancev ne bi opravil pogovora. Razmik med izbiro oziroma razglasitvijo nominirancev in izbiro oziroma razglasitvijo dobitnika večernice je bil ponavadi večji, tokrat pa je žirija sklenila, da bo zaradi poznejših delovnih obvez in celo odsotnosti nekaterih članov žirije o tistem/tisti enem/eni med nominiranci odločala že 13. oktobra. Časa za intervjuje torej ni bilo veliko.

Da so nominiranci povsem enakovredni in da torej vrstni red intervjujev ni hierarhičen, je ob večernici, kot tudi ob »nominacijskih tretmajih« pri drugih literarnih nagradah, samoumevno. Morda bo v bodoče treba to dejstvo vendarle vsakič znova jasno obelodaniti. Razpored

intervjujev je odvisen od (ne)sreče pri lovljenju avtorjev nominiranih del.

Franja Frančiča smo, tako kot vse druge udeležence, poskušali najti od sredine preteklega tedna. Z nekaterimi smo se uskladili takoj, do drugih sploh nismo prišli. Najprej smo se držali ustaljenega postopka. Iz založbe, ki je izdala nominirano Frančičevo delo (založba Karantanija), so nam posredovali avtorjevo telefonsko številko. Uspeha ni bilo. Obrnili smo se na Društvo slovenskih pisateljev, kjer so imeli samo podatek o stacionarnem naslovu. Iz založbe Sanje (v zadnjem času je avtor sodeloval z njimi, smo izvedeli) so nam posredovali isto, neodzivajočo se telefonsko številko. Poskusili smo tudi v Cankarjevi založbi, urednik, ki je s Frančičem v preteklosti sodeloval, se je zelo trudil, da bi nam pomagal, vendar nismo prišli dalje. Na koncu smo v telefonskem imeniku pod

istim priimkom z drugim imenom na enaki geografski lokaciji našli še eno številko. Preden se je tukaj premaknilo – časa je bilo res vse manj, a je še bil, res pa se nisem na slepo, brez vnaprejšnjega dogovora, kar odpravila na drugi konec Slovenije – je žirija dobila pismo Franja Frančiča. Pismo je bilo napisano pred objavo intervjuja z nominiranko Deso Muck, iz do takrat objavljenih treh intervjujev avtor pisma sklepa, da je bilo o letošnji večernici odločeno že prej, sam pa naj ne bi imel niti teoretičnih možnosti, da nagrado dobi.

»Če kdo hoče, zlahka naveže stik z mano,« piše v pismu Franjo Frančič. Med drugim je omenil, da je vsak dan v piranski knjižnici. No, tega prej nismo vedeli. Včeraj dopoldan smo, po prejemu pisma, klicali še v piransko knjižnico. Povedali so, da pride Frančič v knjižnico popoldan. Po neuspehlih klicih smo včeraj zgodaj popoldne dobili tudi povratni klic iz omenjene številke iz imenika, vendar nam je bilo rečeno, da bo Franjo Frančič dosegljiv zvečer. Čas se je iztekal.

Insinuacije, ki povezujejo intervjuje z možnostmi za nagrado, so absurdne. Prednost nagrad, ki jih podeljujejo medijske hiše, je seveda boljša možnost promocije nominiranih avtorjev. In Večer bi, če ne bi želel opraviti intervjujev z nominiranci, kot se reče, pljuval v lastno skledo. Drugo dejstvo je, da med možnostmi za nagrado in intervjuji ni nikakršne povezave. Če naj bi intervjuji odločali o dobitniku nagrade, potem strokovne žirije ne bi potrebovali, temveč bi izbral »glas ljudstva«. Intervjuji naj bi pripomogli k promociji avtorja in njegove knjige, žirije pa avtorjeve izjave o lastnem delu prav nič ne brigajo. Kot v ta posel vpreženi Večerovi novinarki mi je zelo žal, da mi ni uspelo opraviti pogovora s Franjem Frančičem. Neuspeh podjetja pa nikakor ni vplival na mojo presojo njegovega dela. Namesto pogovora bom torej na tem mestu obnovila nekatere misli, ki jih je

ob branju in razglabljanju o nominirani knjigi zapisala in izrekla žirija.

»Delo je nepretenciozno v naratološkem pogledu, toda sveže in poznavalsko, kar zadeva najstnike in košarko. Prepričljiva prvoosebna pripoved razrednega debeluharčka Edija, ki zaradi zagledanosti v košarko in nekdanjega jugoslovanskega/mednarodnega košarkaškega idola Dražena Petrovića s trdim treningom premaga samega sebe in je slednjič uvrščen celo v mladinsko košarkarsko reprezentanco. Edi ni Ranta Primoža Suhodolčana, utegne pa postati med mladim bralstvom prav tako priljubljen. Dečku sta v oporo čustveno čvrsto povezana starša, ki vanj verjameta. Gre za družinsko situacijo, ki v sodobnih slovenskih realističnih mladinskih delih ni pogosta. Zgodba o družinski skladnosti se lepo bere in ni niti za hip sentimentalna. Sproščena in nenarejena je dikcija, v kateri ni poudarka na rabi slengizmov. Delo je optimistično naravnana pripoved o smiselnosti in pozitivno naravnanih rezultatih krepkega garanja za nekaj, kar se zdi vredno. In tudi pripoved o različici sodobnega sveta, v kateri ni sprtosti med mladim in starim svetom,« piše med drugim v recenziji žirije. Takšne recenzije so praviloma »za interno rabo«, toda v tem izjemnem primeru si dovolimo citiranje. Žirijo je prepričala prav drugačnost tokratnega Frančičevega pisanja. Optimistična naravnost zgodbe (ki se na naratološki ravni izraža tudi v celovitosti pisave) in medgeneracijska podpora namreč ni le v nasprotju z večinskimi trendovskim pisanjem za mlade, temveč je tudi v nasprotju s Frančičevimi zgodnejšimi deli za mlade in manj mlade. V njih se zdi prvotno besedilo življenja nemogoče skorigirati. Odločitev za drugačnost seveda ne pomeni, da žirija bolj ceni svetle od temnih tonov, ceni pa sposobnost dvojnega uvida, prepričljivost v obeh registrih.

*Petra Vidali*